

PUNTS

PER PUNTS

3

Curs de valencià inicial A2 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat d'Alacant

Fascicle 3. El verb *estar* en present

Jo **estic**
Tu **estàs**
Ell o ella **està**
Nosaltres **estem**
Vosaltres **esteu**
Els o elles **estan**

Què pots fer amb el verb *estar*?

1 Pots explicar com et trobes i com et sents:

Per a començar, llig este diàleg:

-Vicent, què et passa que **estàs** tan pàl·lid?

-Crec que **estic** malalt, Carme.

-Vaja... Si **estàs** molt malament, vés-te'n a casa i descansa.

-No puc fer això. **Esteu** massa ocupades per a fer també la meua faena.

-No patisques. Si dilluns **estàs** millor, ens ajudes tu a nosaltres i en pau!

trist-trista
animat-animada
desanimat-desanimada
tranquil-tranquil·la
seriós-seriosa
feliç
avorrit-avorrida
enfadat-enfadada
preocupat-preocupada
boig-boja
gelós-gelosa
nerviós-nerviosa
segur-segura
bé
malament...

Físicament:
malalt-malalta
sa-sana
fort-forta
feble o dèbil
cansat-cansada
refredat-refredada
famolenc-famolencia
assedegat-assedegada
despert-desperta
endormiscat-endormiscada
esgotat-esgotada
actiu-activa

Saps que amb la paraula *massa* podem indicar que tenim alguna cosa en excés? Tinc **massa** faena, no podré amb tot. M'has posat **massa** arròs. Està **massa** confiat i això no és bo.

Per a dir com ens trobem, podem usar estes paraules:

Emocionalment:
content-contenta
alegre

ple-plena d'energia
pentinat-pentinada
despentinat-despentinada...

Saps que l'instrument amb què ens pentinem els cabells s'anomena *pinta* o *batidor*?

I saps que *monyó* és la paraula més habitual que tenim en valencià per a referir-nos tant als cabells com al pentinat?

Exercici 1.

Completa les frases següents amb les formes conjugades del verb *estar*:

- A Anna li ha tocat un viatge i _____ molt contenta.
- Des del desdijuni que no he menjat res, i són les tres! _____ blava de fam!
- Com t'has comprat un pis tan car? _____ com una carabassa!
- Pere no dorm bé durant la nit, per això al llarg del dia _____ tan cansat.
- Els meus alumnes tenen l'examen demà i _____ molt nerviosos.
- _____ satisfetes amb la nota que heu obtingut?
- Fa tres anys que vivim a Mutxamel i _____ molt a gust.
- Fa tres dies que _____ malalta, no se me'n va la febra.
- Com _____? Et veig molt bé!
- Vosaltres, ja _____ preparats?

Fascicle 3. El verb *estar* en present

Exercici 2.

T'has fixat en algunes expressions de l'exercici anterior, com *estar com una carabassa* o *estar blau de fam*? En valencià usem frases fetes per a expressar amb més contundència o precisió els nostres estats d'ànim. Ara, te'n mostrem unes quantes més, però estan incompletes. A veure si eres capaç de completar-les amb les paraules del requadre:

<i>en el plat i en les tallades</i>	<i>com una carabassa</i>
<i>més content que un gínjol</i>	<i>amb l'ai al cor</i>
<i>blau de fam</i>	<i>de bon any</i>
<i>en la lluna</i>	<i>peix</i>

- a) Estar _____ = estar gros o grossa
 b) Estar _____ = tindre por pel que puga passar
 c) Estar _____ = voler estar en tot
 d) Estar _____ = estar boig o boja
 e) Estar _____ = ignorar completament una matèria
 f) Estar _____ = estar molt content
 g) Estar _____ = patir molta fam
 h) Estar _____ = estar molt distret en els propis pensaments

Exercici 3.

Ompli els buits de les frases amb les paraules relacionades amb l'estat anímic i emocional que tens en el requadre:

<i>preocupat</i>	<i>boja</i>	<i>endormiscat</i>	<i>avorrit</i>
<i>tranquil·la</i>	<i>famolenc</i>	<i>seriosa</i>	<i>assedegada</i>

- a) Maria ha preparat molt bé l'examen de demà, per això està tan _____.
 b) Llúcia, estàs _____? Com se t'ocorre deixar-te el foc encés?
 c) Màrius està _____ perquè està seguint una dieta molt estricta.
 d) Sílvia està _____ perquè li han comunicat una mala notícia.
 e) Gerard, hui estàs _____! Obri els ulls i espavila!
 f) Miquel està tan _____ perquè l'obra de teatre és tediosa.
 g) Pere està _____ perquè ha de fer la declaració de la renda.
 h) Lídia ha oblidat l'aigua per a l'excursió i ara està _____.

Has llegit amb atenció la llista d'adjectius que t'hem oferit al començament del fascicle? T'has fixat que hi ha adjectius que no varien si canvien de gènere? És el cas de *alegre, feble, independent, decent, etc.*: *Un home alegre i una dona alegre*. En canvi, en adjectius que acaben en *-ç (feliç, capaç, sagaç, audaç, etc.)* no es produeix variació en el singular (*un home audaç i una dona audaç*), però sí en el plural (*uns homes feliços i unes dones felices*).

Exercici 4.

Repassem! Canvia el gènere d'estos adjectius:

Adormida _____	Alegre _____
Assedegada _____	Boig _____
Cansada _____	Content _____
Desanimat _____	Desperta _____
Famolencia _____	Feble _____
Feliç _____	Forta _____
Independent _____	Malalta _____
Refredada _____	Sana _____
Seriós _____	Tranquil _____

Mira de nou la conjugació del verb *estar* amb què hem començat el fascicle. T'has fixat que accentuem *estàs* i *està*, però no *estan*? En valencià, les paraules agudes, les que s'accentuen en l'última síl·laba, tenen accent gràfic si acaben en vocal, vocal + s, *-en* i *-in*.

Exercici 5.

D'acord amb esta explicació, posa accents a les següents paraules agudes en el cas que en necessiten:

germa, cafe, mati, martell, boto, tabu, acces, arros, matis, envas, Jesus, reves, Berlin, amics, cangur, aljub, cortes, estas, abus, nervios

2 Pots indicar les qualitats transitòries d'algun objecte:

-La taula **està** bruta i, quan me n'he anat, estava neta.

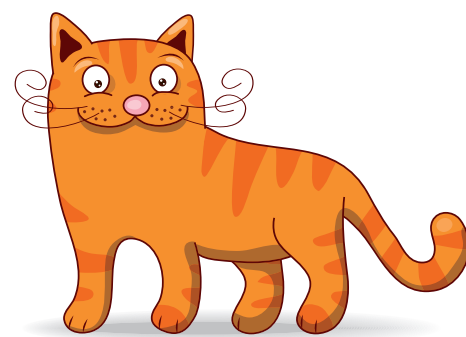
-Els carrers **estan** plens de gent.

-Esta carn no **està** bona.

Per a poder expressar este sentit, t'oferim a continuació un conjunt d'adjectius i els seus contraris, que pots aplicar a una gran quantitat d'objectes:

agre-gustós
aspre-suau
banyat-sec
bo-roïn
clar-térbol
dur-bla
gelat-calent
humit-eixut
il·luminat-fosc
llis-rugós
net-brut
obert-tancat
ordenat-desordenat
ple-buit
ras-nuvolat
saborós-insípid
salat-dolç
torrat-cru
tou-ressec
viu-mort

Saps que l'adjectiu *roïn* també es pot dir *roí*, encara que esta última forma és molt menys habitual? Quan l'usem en femení o en plural, hem de posar dièresi: *roïna, roïns, roïnes*.

Saps que en valencià tenim una frase feta per a mostrar que preferim el menjar sa baix en sal? Diu així: *Qui cuina dolç, cuina per a tots. Qui cuina salat, cuina per al gat.*

Exercici 6.

Utilitza l'adjectiu adequat dels que apareixen en el requadre per a completar estes oracions:

<i>aspra</i>	<i>brut</i>	<i>calent</i>	<i>dolça</i>	<i>humida</i>	<i>oberta</i>	<i>salat</i>
<i>banyada</i>	<i>buit</i>	<i>crua</i>	<i>dures</i>	<i>mort</i>	<i>ras</i>	<i>tova</i>

- a) El poble està _____, no hi ha ni una ànima pel carrer!
 b) Es veu que eixe suavitzant no és gens bo, perquè la roba està _____ com l'espart!
 c) La gespa està _____, sembla que s'han activat els aspersors.
 d) La roba encara està _____, no la replegues encara!
 e) L'arròs caldós encara està _____, bufa-li o et cremaràs la llengua!
 f) T'has confós amb la sal i el sucre? L'olleta està _____ i el pastís està _____.
 g) El cotxe està molt _____ perquè ha plogut fang.
 h) Les magdalenes que vam comprar ahir estan més _____ que una pedra!
 i) La porta està _____ perquè vull que entre l'aire a l'habitació.
 j) El cel està _____, no es veu ni un núvol per l'horitzó.
 k) Per favor, ompli el setrill de l'oli, que està _____.
 l) Posa la carn un poc més en la graella, perquè encara està _____.
 m) Enhorabona! La coca t'ha eixit molt bona, està _____ i esponjosa.

3 Pots donar la teua opinió sobre algun tema:

Per a fer-ho, usem les estructures *estar a favor de* o *estar en contra de*.

Saps que *finançament* és una paraula masculina que prové del verb *finançar*?

ORAL

Exercici 7.

Utilitza eixes estructures (*estic a favor de / estic en contra de*) per a expressar la teua opinió sobre els temes següents:

- Un finançament autonòmic just per al País Valencià.
- La construcció del corredor mediterrani de mercaderies.
- L'obertura dels comerços els diumenges.
- La pujada d'impostos per a sufragar serveis públics.
- Les corregudes de bous.
- La creació d'un impost turístic.
- La construcció de camps de golf.
- Els contractes de pràctiques de més d'un any.
- El comerç d'armes.
- El matrimoni homosexual.

Saps que *mercaderia* són els béns o els productes destinats a l'intercanvi comercial?

ORAL

Exercici 8.

Fixa't en els temes següents. Fes dos frases sobre cada tema amb les estructures *a favor de* i *en contra de*, després, incorpora l'argument adequat per a cada cas. Mira l'exemple:

Estic a favor d'escoltar opinions discrepants perquè sempre pots aprendre coses noves.

Estic en contra d'escoltar opinions discrepants perquè mai m'aporten res.

Temes:

- El Festival d'Eurovisió
- No menjar carn
- Les teories del canvi climàtic
- Les vacunes
- La legalització de les drogues

Arguments:

- cal protegir els xiquets de les malalties.
- cal respectar la vida dels animals.
- el meu cunyat diu que són tot mentires.
- és bàsic per al desenvolupament humà.
- és molt bonic i s'escolta bona música.
- estan basades en observacions científiques.
- ha quedat molt antic i caspós.
- s'evitaria el tràfic il·legal i es recaptarien molts impostos.
- s'incentivaria el consum d'estes substàncies.
- són un negoci de les empreses farmacèutiques.

Saps que, per a unir la teua opinió amb un argument, pots usar el nexa *perquè*? En valencià, esta paraula sempre s'escriu amb accent.

4 També pots dir on et trobes o on es troba alguna cosa:

Poden ser llocs en general: *a casa, al camp, a la platja, a l'habitació, al menjador, al corredor, a la faena, a l'institut, a la universitat, a la muntanya, al cinema, al teatre, al jardí, a la plaça, al mercat,* etc.

Saps que per a indicar llocs en general podem usar tant la preposició *a* com la preposició *en*? *Estic en el cinema que està en la Plaça Vella = Estic al cinema que està a la Plaça Vella.*

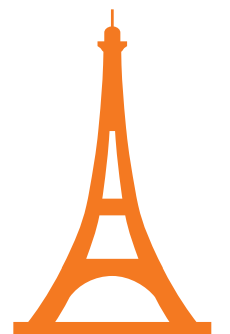
O poden ser topònims (noms propis de ciutats, pobles, països...): *a Dénia, a Alacant, al Pinós, a Nova York, a Quito, al Fondó de les Neus, al Campello, al Palamó, a Gandia, a París, a Vila-real, a València, a Mutxamel, a Barcelona,* etc.

Saps que davant dels topònims sempre utilitzem la preposició *a*?

Exercici 9.

On estan estos monuments?

- La torre Eiffel _____
- La Sagrada Família _____
- El castell de Santa Bàrbara _____
- El Coliseu _____
- El Machu-Picchu _____
- El Miquelet _____

Exercici 10.

On estan estes persones? Una pista: tots els llocs són pobles valencians.

a) Nosaltres _____

b) Elles _____

c) Vosaltres _____

d) Ell _____

e) Jo _____

f) Tu _____

Exercici 11.

Canvia estes frases utilitzant el verb *estar* en lloc de *trobar-se*:

- a) **Ens trobem** a la plaça de l'església.

- b) En estos moments no **es troben** en el despatx.

- c) **Em trobe** en directe a la porta de l'Ajuntament d'Alacant.

- d) El palmerar **es troba** a Elx.

- e) **Vos trobeu** a Altea de vacances i no m'ho havíeu dit?

- f) **Et trobes** a casa? Mira si m'he deixat la cartera damunt del rebedor.

4 Pots dir qui t'acompanya en un moment determinat:

-**Estic** en una cafeteria amb la meua amiga Neus.

-**Sempre que pot, està** amb els seus fills.

-**Esteu** al cinema amb els vostres companys de classe?

Has vist com indiquem la relació que tenim amb la gent? *La meua amiga, els seus fills, els vostres companys...* Estes partícules s'anomenen *possessius*, també serveixen per a indicar la propietat dels objectes (*el meu cotxe, els seus llibres...*) i funcionen així:

<i>el meu</i>	<i>el teu</i>	<i>el seu</i>	<i>el nostre</i>	<i>el vostre</i>	<i>el seu</i>
<i>la meua</i>	<i>la teua</i>	<i>la seua</i>	<i>la nostra</i>	<i>la vostra</i>	<i>la seua</i>
<i>els meus</i>	<i>els teus</i>	<i>els seus</i>	<i>els nostres</i>	<i>els vostres</i>	<i>els seus</i>
<i>les meues</i>	<i>les teues</i>	<i>les seues</i>	<i>les nostres</i>	<i>les vostres</i>	<i>les seues</i>

Exercici 12.

Respon a les preguntes següents usant els possessius que acabes de veure:

Amb qui sols estar quan...

- a) ...vas al cinema a veure una pel·lícula de dibuixos animats?
- b) ...són vacances de Nadal?
- c) ...ixes a esmorzar en la faena?
- d) ...fas esport?
- e) ...vas a sopar a un restaurant?

Saps que la preposició *amb* sol sonar en la majoria de parlars valencians igual que la preposició *en*?

La preposició *amb* té diverses funcions. La primera és la que acabem de veure: expressar la companyia. A més, també la usem per a indicar l'instrument amb què fem alguna cosa o la manera com la fem:

-Escriu **amb** bolígraf.

-Faig el dinar **amb** les cassoles que em vas regalar.

-Sempre vaig a treballar **amb** alegria.

-M'agrada la teua manera de parlar perquè sols respondre **amb** calma.

Exercici 13.

Completa les frases següents amb la preposició *amb* i les paraules del requadre:

<i>el martell</i>	<i>aquarel·les</i>	<i>l'ordinador</i>	<i>teles de colors</i>
<i>un clauer multiús</i>	<i>paper de periòdic</i>	<i>una brúixola</i>	<i>una cullera de fusta</i>

- a) Pere i Núria fan dibuixos _____
- b) Les vesprades les passa escrivint _____
- c) Li agrada remenar el dinar _____
- d) Maria fa uns vestits preciosos _____
- e) Va penjar el quadre _____
- f) A Lídia li agrada eixir a la serra de nit i orientar-se _____
- g) Ma mare sempre m'embolica l'entrepà _____
- h) Sònia ho arregla tot _____

Solucions:

Exercici 1

a) està, b) estic, c) estàs, d) està, e) estan, f) esteu, g) estem, h) estic, i) estàs, j) esteu

Exercici 2

a) estar de bon any, b) estar amb l'ai al cor, c) estar en el plat i en les tallades, d) estar com una carabassa, e) estar peix, f) estar més content que un gínjol, g) estar blau de fam, h) estar en la lluna

Exercici 3

a) tranquil·la, b) boja, c) famolenc, d) seriosa, e) endormiscat, f) avorrit, g) preocupat, h) assedegada

Exercici 4

adormit, alegre, assedegat, boja, cansat, contenta, desanimada, despert, famolenc, feble, feliç, fort, independent, malalt, refredat, sa, seriosa, tranquil·la

Exercici 5

germà, café, matí, martell, botó, tabú, accés, arròs, matís, envàs, Jesús, revés, Berlín, amics, cangur, aljub, cortès, estàs, abús, nerviós

Exercici 6

a) mort, b) aspra, c) banyada, d) humida, e) calent, f) dolça / salat, g) brut, h) dures, i) oberta, j) ras, k) buit, l) crua, m) tova

Exercici 8

Arguments a favor: a5, b2, c6, d1, e8
Arguments en contra: a7, b4, c3, d10, e9

Exercici 9

a) La torre Eiffel està a París. b) La Sagrada Família està a Barcelona. c) El castell de Santa Bàrbara està a Alacant. d) El Coliseu està a Roma. e) El Machu-Picchu està al Perú. f) El Miquelet està a València.

Exercici 10

a) Nosaltres estem a Alcoi. b) Elles estan a Novelda. c) Vosaltres esteu a Elx. d) Ell està a València. e) Jo estic a Peníscola. f) Tu estàs a Alacant.

Exercici 11

a) Estem, b) estan, c) Estic, d) està, e) Esteu, f) Estàs

Exercici 12 (solució orientativa)

a) Amb els meus fills. b) Amb la meua família. c) Amb els meues companyes. d) Amb les meues amigues. e) Amb la meua parella.

Exercici 13

a) amb aquarel·les, b) amb l'ordinador, c) amb una cullera de fusta, d) amb teles de colors, e) amb el martell, f) amb una brúixola, g) amb paper de periòdic, h) amb un clauer multiús

Agenda cultural

5 d'octubre 20.00 h - Paranimf UA veu.ua.es/agenda
Concert · Joan Miquel Oliver presenta "Pegasus"

Del 5 al 7 d'octubre 10.00 h
Saló Blau de l'Ajuntament d'Alacant
Lectura pública del Tirant lo Blanch

7 d'octubre 20.00 h
Casal Cultural de l'Alfàs del Pi <https://goo.gl/iRtovf>
Projecció del documental Del Montgó a Manhattan.
Valencians a Nova York: cap a la terra promesa.

9 d'octubre 11.45 h
Plaça de l'Ajuntament del Campello goo.gl/qldi1V
Escenificació de la conquesta de la ciutat de València pel rei Jaume I amb estudiants dels col·legis.

  UAenvalencia

  culturaenlaUA

Autoria:

Juli Martínez Amorós (coordinador), Rosa Anna Guijarro Contreras i Irene Mira Navarro

Maquetació: Jesús Ángel López Ramón | www.masuno.es

Correu electrònic: puntperpunt@ua.es

Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i *Información*